

15 Ekim 2026 - Uluslararası Jeoetik Günü

***Uluslararası Jeoetiği Teşvik Derneği (IAPG) tarafından 2026 yılı için belirlenen
“Disiplinler Arasında Köprü Kurmak, Sorumlulukları Birleştirmek” temasıyla
10.Uluslararası Jeoetik Günü’nü kutluyoruz.***

Yeryüzüne karşı sorumluluğumuz, topluma karşı yükümlülüğümüzdür ...

Disiplinler Arasında Köprü Kurmak, Sorumlulukları Birleştirmek ...

Sorunların giderek daha karmaşık hâle geldiği günümüzde; iklim değişikliği, doğal afetler, ekosistemlerin bozulması, doğal kaynakların tükenmesi, hızlı ve plansız kentleşme ile çevresel adaletsizlik yalnızca bilimsel ve teknik değil, aynı zamanda derin bir **etik sorumluluk** meselesidir. Bu sorunlarla nasıl başa çıkacağımız, doğa hakkında ne bildiğimiz kadar, sahip olduğumuz bilgiyi nasıl kullandığımız ve aldığımız kararların sonuçlarını ne ölçüde üstlendiğimizle de doğrudan bağlantılıdır.

Jeoetik; yerbilimsel bilginin üretilmesi, paylaşılması ve uygulanması süreçlerinde insanın Dünya sistemiyle kurduğu ilişkinin etik boyutlarını sorgulayan ve bilimsel bilginin sorumlulukla kullanılmasını amaçlayan bir düşünce alanıdır. Bu yaklaşım, bilimsel kararların insani ve toplumsal sonuçlarının gözetilmesini de gerektirir. Bu nedenle *yerbilimlerinin kendi sınırları içerisinde kalmayıp, diğer doğa bilimleri, sosyal bilimler, beşerî bilimler, sağlık bilimleri, mühendislik, hukuk, ekonomi, eğitim, kamu politikaları ve yerel bilgi sistemleriyle diyalog içinde olması büyük önem taşır.* Dünya’ya ilişkin sorunları anlayabilmek ve bunlara kalıcı çözümler geliştirebilmek, farklı disiplinlerin bilgi ve deneyimlerini ortak bir zeminde buluşturmayı gerektirir.

“Disiplinler Arasında Köprü Kurmak, Sorumlulukları Birleştirmek” ana teması, tam bu noktada Jeoetiğin sorumluluk bilincini güçlendirme potansiyeline, birleştirici ve dönüştürücü rolüne dikkat çekmektedir. *Çünkü Gezegeneimize ilişkin kararlar; kayaları, toprakları, madenleri, suları ve doğal süreçleri etkilediği kadar insan yaşamını, kültürleri ve gelecek kuşakların yaşam olanaklarını da şekillendirmektedir.* Dolayısıyla Dünya’ya ilişkin her karar, nasıl bir yaşamı mümkün kılmak istediğimiz ve bu yaşamın sorumluluğunu nasıl paylaşacağımızla da ilgilidir.

Alp-Himalaya dağ kuşağındaki konumu, aktif fay sistemleri, deprem tehlikesi, zengin jeolojik ve biyolojik çeşitliliği, su ve maden kaynakları, kıyı alanları ve hızla değişen kentleşme dinamikleri, Türkiye’yi jeoetik soruların gündelik yaşamda somut karşılık bulduğu bir coğrafya hâline

getirmektedir. Özellikle büyük depremlerin ardından edinilen toplumsal deneyim, afet risklerinin yönetiminde mühendislik önlemlerinin tek başına yeterli olamayacağını; **bilimsel bilgi, kamusal sorumluluk, eğitim, toplumsal farkındalık, adalet ve etik karar alma** süreçlerinin de dikkate alınması gerektiğini açıkça göstermiştir. Bu deneyim, bilimin toplumsal yaşamdaki rolünü ve alınan kararların sonuçları karşısında kimin, ne ölçüde sorumluluk taşıdığını yeniden düşünmemizi gerektirmektedir.

İnsanlığın karşı karşıya olduğu sorunlarla başa çıkabilmek için jeoetik yaklaşımın güçlendirilmesi öncelikli bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır. Bunun yolu, yerbilimsel bilgiyi toplumla buluşturmanın yanı sıra bilim insanları, karar vericiler, eğitim kurumları, yerel yönetimler ve toplum arasında güvene dayalı bir iş birliği geliştirmekten ve ortak bir sorumluluk kültürü oluşturmaktan geçmektedir. Doğal kaynakların kullanımından kentsel planlamaya, afet risklerinin azaltılmasından jeolojik mirasın korunmasına kadar her alanda temel soru yalnızca “**Ne yapabiliriz?**” değil, aynı zamanda “**Ne yapmalıyız ve bunu kimin sorumluluğunda gerçekleştirmeliyiz?**” olmalıdır. Bu soruların birlikte değerlendirilmesi, bilimsel olanakların etik bir bakış açısıyla ele alınmasına ve daha adil, yaşanabilir bir geleceğin kurulmasına katkı sağlayacaktır.

Jeoetik bize Dünya’nın sadece üzerinde yaşadığımız fiziksel bir ortamdan ibaret olmadığını; geçmişin kayıtlarını, bugünün yaşamını ve geleceğin olanaklarını bir arada barındıran ortak bir yaşam alanı olduğunu hatırlatmaktadır. Bu nedenle **sürdürülebilirlik**, kaynakların gelecek kuşaklara aktarılmasının yanında **bilginin, sorumluluğun ve karar alma süreçlerinin kuşaklar ve disiplinler arasında adil biçimde paylaşılmasını da gerektirir.**

2026 Uluslararası Jeoetik Günü vesilesiyle Türkiye’den yükselen çağrı açıktır: **Dünya’yı anlamak bilimsel bir sorumluluktur; Dünya ile uyum içinde yaşamak ise hepimizin ortak etik sorumluluğudur.** Disiplinler arasında kuracağımız her köprü, yalnızca farklı bilgi alanlarını değil; insanın, Dünya’nın geleceğine dair sorumluluklarını da birbirine bağlayacaktır.

Jeoetik Günü kutlu olsun

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU